

To dzięki niemu Skierniewice stały się miastem

data aktualizacji: 2024.02.20 autor: Łukasz Saptura

(źródło: wikipedia)

19 lutego 1457 roku to jedna z najważniejszych dat w historii Skierniewic. Tego dnia wieś Skierniewice otrzymała prawa miejskie. Nadał je ówczesny arcybiskup gnieźnieński Jan Odrowąż ze Sprowy. Kim był wspomniany duchowny?

W polskiej historii na przełomie XIV i XV wieku pojawia się kilku Janów Odrowążów ze Sprowy. Większość z nich była związana w południowo-wschodnimi rubieżami ówczesnego państwa polskiego. Takie miana nosili między innymi starosta ruski, arcybiskup lwowski, wojewoda ruski i podolski oraz wojewoda bełski.

Interesujący nas Jan urodził się około 1411 roku w Sprowie. To istniejąca do dzisiaj wieś w województwie świętokrzyskim. W XV wieku stanowiła część Małopolski, politycznego centrum Polski. Wieś, której urodził się przyszły arcybiskup gnieźnieński należała do jego rodziny, szlacheckiego rodu posługującym się herbem „Odrowąż”. Ów znak dziedziczny to biała strzała z zakrzywionymi końcami na czerwonym polu. Na jego zwieńczeniu znajduje się pawie ogon, na którym często pojawia się ta sama strzała. Tym razem jednak jest ona obrócona bokiem.

Rodzina Odrowążów pochodzi ze Śląska, do którego przybyła z Czech

Z czasem jej część znalazła się w Małopolsce. Pochodzi z niej wielu duchownych, a nawet święty. W 1594 roku został kanonizowany dominikanin, Jacek Odrowąż. Kilku jego krewnych (i tym samym krewnych Jana Odrowąża) czeka w kolejce, żeby zostać świętymi. To błogosławieni Iwo Odrowąż, Czesław Odrowąż, Jan Prandota z Białaczowa oraz Bronisława. W przypadku ostatniej z

wymienionych, norbertanki, do końca nie wiadomo, czy należała do rodu Odrowążów. Mając w rodzinie tak religijne osoby, Jan Odrowąż był nie jako predestynowany do stanu duchownego.

W 1426 roku rozpoczął naukę w Akademii Krakowskiej. Uczelnię zaledwie ćwierć wieku wcześniej reaktywowano dzięki pieniądзом Jadwigi Andegaweńskiej. Wówczas powstał w akademii wydział teologiczny. To tam student Jan poszerzył swoją wiedzę o Bogu i religii. Po pięciu latach uzyskał tytuł bakałarza.

Od plebanii do pałacu arcybiskupiego

Swoje pierwsze poważne kościelne stanowisko objął na plebanii we wsi Chlewiska (położonej obecnie na granic województw mazowieckiego i świętokrzyskiego) oddalanej od rodzinnej Sprowy o 130 kilometrów. Dzisiaj kościół, w którym Jan Odrowąż był proboszczem nie istnieje. Na jego fundamentach powstała późnogotycka świątynia.

Jednak ambicje Jana Odrowąza były dużo większe niż zarządzanie wiejskim kościołem. W 1449 roku stał się kanonikiem poznańskim. Rok później został sekretarzem królewskim na dworze Kazimierza IV Jagiellończyka. To istotna funkcja w strukturach państwowych. Sekretarz królewski odpowiedzialny był za korespondencję dyplomatyczną i królewską, poselstwa oraz pisanie dokumentów państwowych. Dlatego królowie na te stanowiska powoływali osoby znające prawo i języki obce. Tych umiejętności Janowi Odrowążowi widocznie nie brakowało.

W 1453 roku z pomocą swoich wpływowych członków rodziny oraz dobrej opinii króla uzyskał arcybiskupstwo gnieźnieńskie oraz tytuł prymasa Polski. Dla części ówczesnego establishmentu nominacja była zaskoczeniem, ponieważ Jan Odrowąż wcześniej nie pełnił żadnych wysokich stanowisk kościelnych. Jednak popierający politykę monarchy prymas był potrzebny. Właśnie szykowano się do zbrojnej konfrontacji z zakonem krzyżackim, który do historiografii przeszedł jako wojna trzynastoletnia. Arcybiskup Jan nie tylko popierał politykę Kazimierza IV, ale nawet wspierał ją finansowo, co w obliczu pustego skarbcza państwowego było istotne.

Zaufany króla Kazimierza IV Jagiellończyka

Kiedy trwała wojna, arcybiskup Jan Odrowąż ze Sprowy postawił zwrócić się ku sprawą gospodarczym ziem, które mu podlegały. I tak wpada na pomysł, żeby nadać Skierniewicom prawa miejskie. Co w założeniu miało mu pomóc w pozyskaniu dodatkowych pieniędzy dla króla na prowadzenie wojny.

Odpowiedni dokument został wydany 19 lutego 1457 roku w Uniejowie. Miejscowość podobnie jak Skierniewice należała do arcybiskupstwa gnieźnieńskiego i tam też znajdowała się arcybiskupia rezydencja. Nadanie zostało potwierdzone przez króla w 1463 roku.

W następnym roku arcybiskup Jan Odrowąż umiera w Uniejowie. Przed śmiercią zdążył jeszcze sporządzić testament oraz przyjąć sakramenty. Został pochowany w gnieźnieńskiej bazylice, w ufundowanej przez siebie kaplicy Zwiastowania (dzisiaj pod wezwaniem Bożego Ciała). Uroczystości pogrzebowe 21 kwietnia 1464 roku sprawował Jan Gruszczyński, następca na prymasowskim tronie Jana Odrowąza.

Skierniewiczanie upamiętnili arcybiskupa

Skierniewiczanie uczcili pamięć arcybiskupa Jana Odrowąza ze Sprowy nadając jego imię Rynkowi. Nastąpiło to 31 sierpnia 1957 roku, kiedy to uroczystie odsłonięto tablicę z nową nazwą Rynku. Kolejna, większa została odsłonięta w 2017 roku.

Źródło: <https://skierniewice.eglos.pl/aktualnosci/item/43232-to-dzieki-niemu-skierniewice-staly-sie-miastem>